

Kortársunk, Hamlet

A nagyváradai Szigligeti Színház produkciója

Amikor az árnyjáték megjelenik a vasfüggönyön, akkor már nyilvánvaló: amit látni fogunk, az színház, s amint elkezdődik a Telihay Péter rendezte *Hamlet*, az is kiderül, hogy totális színházat mutatnak be a nagyváradai Szigligeti Társulat színészei. A díszlet maga egy műalkotás. A többfunkciós tükörmennyezettel, a rideg fém díszletelemekkel, a fekete padlóval, a vízzel, amely emelkedik, mint az ár, és bár a megtisztulás vágyát hordozza, nem mossa le a bűnököt. A kortalan jelmezek, melyek elrejtik, vagy éppen hangsúlyozzák a személyiséget.

A szellemes és egyben drámai rendezői megoldások, a kifejező mozgásszínházi elemek folyamatosan utalnak arra, hogy színházban vagyunk, de arra is, hogy a konvenciók meghatározzák a világunkat, hogy azt látjuk, amit láttatni

akarnak velünk: a labdát koponyának, a táncot harcnak, a kezet fegyvernek.

A mindmáig döbbenetesen aktuális szöveg, a zene, a koreográfia kerek egészet alkot az előadásban, amely a színház és a szeretet fogalmaira épül. Telihay vendégszövegekkel egészíti ki Shakespeare Nádasdy Ádám fordította replikáit, mert minden változik, csak az emberi természet örök (mondták már az ógörögök). Na meg a színház, amely akár arra is hivatott, hogy „helyretolja” a kizökkent

A dán zászló itt még a víz felett. Jelenet az előadásból

Fotók: VIGH LÁSZLÓ

világot. Vagy legalább megmutassa. Pál apostol szeretethimnuszja és a posztmodern Tom Stoppard *Rosencrantz és Guildenstern halott* című *Hamlet*-parafrázisa, a kortárs zene, a magyar és angol dalszövegek figyelmeztetnek a változatlanságra. Telihiaynak ugyanis sokkal fontosabb az emberi természet elemzése, mint maga a történet. Fontosabb a színház, mint a nagy monológok kiemelése.

Az előadásban a színészek kicsinyes uralkodókat, jó szándékú, neurotikus értelmiségieket, pusztító szenvedélyt, ádáz gyűlöletet, alakoskodást és talpnyalást mutatnak meg.

Claudius (Dimény Levente nagyszerű alakításában) frusztrált, komplexusokkal teli férfi, akin erőt vesz a bűntudat. Gyenge ember, így erős vezető sem lehet, szüksége van a hatalomra, hogy megmutassa, ér annyit, mint halálba küldött fivére. Próbálja lemosni a bűnét, igyekszik erőt mutatni, retteg a büntetéstől, igazolni próbálja magát. Dimény, a színész kifordítja a köpenyét és Hamlet apjának szellemét is

eljátssza, mesterien mutatja meg a jellem változékonyságát, amely oda vezet, ahová Claudius jut.

Gertrud (a mindig remek Tóth Tünde) elsősorban szenvedélyes és szenvedő asszony, szerető, aggódó anya. A szerelem és az anyai szeretet küzd benne, egymástól félti a gyermekét és férjét. Vergődik, és talán érzi, fia bonyolult érzelem- és gondolatvilága a bukásához vezet. Kettejük kapcsolatában a szeretet a meghatározó. Gertrud Ophélia iránt is anyai érzelmeket táplál, és ki értené jobban a két fiatal érzelmeit, ha nem ő.

Polonius (Kardos M. Róbert hiteles játékában) meghunyászkodó talpnya-

Szabó Eduard (*Laertes*), Sebestyén Hunor (*Gamlet*), Kocsis Gyula (*Rosencrantz*), Hunyadi István (*Horatio*)

ló, a méltóság látszatát őrizni vágyó férfi, aki apának sem tisztességes. Negédes és ellenszenves, ahogy Kardos Osrickja is az.

Ophélia (Trabalka Cecília izgalmas, színes alakításában) fiatal lány, zenét hallgat, a fülhallgatói bezárják a saját világába, ahová csak Hamletet engedi be. Szenvedélyes a férfival, csacsogó kislány az apjával. Ez a túlfűtött lány érzékeny, s szerelmétől elszakítva összeroppan. Nincs helye ebben a világban.

Kardos és Trabalka 1. és 2. sírásóként tér vissza, mindkettőben remek játékkal. Érdekes a rendező elgondolása, ebben a jelenetben mintha az apa-lány viszony egyenlítődné ki.

Laertes, Polonius fia, Ophélia testvére (Szabó Eduárd jó játékában) forrófejű fiatalember, akit szép jövő várna a hatalom közelében, talán apja tanácsosi tisztsége vár rá, ám bosszút állni tér haza. A szeretet nevében könnyen elfogadja, hogy csellel küldje halálba volt barátját.

Ebbe az embertelen, kizökcent világba érkezik a gondtalan dán királyfi, apja temetésére, és kizökken ő is, amint a tudás birtokába jut. Hamlet egyszerre zárkózott és nyitott,

Trabalka Cecília (Ophélia) és Sebestyén Hunor (Hamlet) kettőse

melankolikus, romantikus és pörgős fiatal, kedves és agresszív, szerethető és ellenszenves, gyáva és vakmerő, őszinte és képmutató, értelmiségi, és titkon uralkodni vágyó férfi. Bukása elkerülhetetlen a világban, amelyben nincs helye a kételynek. Aki gondolkodik, akinek több a tudása, aligha kap és talál helyet ebben a süllyedő világban. Sebestyén Hunor úgy építi fel a szerepet, hogy mindez fokozatosan derül ki Hamletjéről. Parádés játékkal visz magával, és nem átal néha egy huncut pillantást vetni a nézőkre, mintegy emlékeztetve: ez színház.

Horatio (Hunyadi István különlegesen jó alakításában) a neurotikus értelmiségi, aki látja maga körül az összeomlást, de képtelen közbelépni, cselekedni. Egyet tehet és tesz: lejegyz, amit lát, hall és gondol. Horatio a tanú, aki majd elmondja az utókor-nak Hamlet és a többiek romantizált vagy igaz történetét. A tanú, aki nélkül nincs történelem, a tanú, aki látatja az elmúlt korokat. Talán ez a tanúskodás az értelmiség dolga. Ezt a feladatot szabja rá Hamlet és a fiatal hódító.

Fortinbrast szintén Trabalka játssza (ezt is jól), s ezzel mintegy bezárul a lány köre, de tovább nyílik az előadás világáé. A fiatal hódító, aki ellenfelét is tisztelni tudja, talán jobb világot épít, talán általa fordul a sors kereke. Bizonyára nem véletlen, hogy egy nő érkezik, hogy a romokon jobb világot építsen, hogy eltemesse a holtakat, és a szeretet váltsa fel az erőszakot.

„Fej” – mondják, kiabálják be a szereplők, sorsuk ez a tragédia, és mint az ógörögöknél, emberáldozat kell, hogy fordulhasson a sors. Ne legyenek illúzióink, ez a sors a mi sorsunk is, a mi világunk is „kizököknt”, a szereplők ott járnak közöttünk (a nézőtéren is), és a mi „természetünknek” tart tükröt a nagyváradi *Hamlet* előadás (is).

Több kisebb szerepben Kocsis Gyula, Szotyori József, Kiss Tamás, Tótós Ádám, Dombi Dávid bizonyította tehetségét.

A Színészkirálynő (Gajai Ágnes erős, drámai alakításában) húzza a ládát, melyben bizonyára jelmezek vannak, de úgy cipeli, mint a sorsot. Elmondja, elpanaszolja ezt a boldogan vállalt sorsot, a vendégszöveg reflexió a színházról, a színész mesterségéről és felelősségéről. Végigkíséri, kommentálja a színpadi történéseket, reflektál a jelenetekre, a replikákra, hogy aztán ő járja az előadást, mögötte felsorakoznak a színészek, mert lehet, hogy mégis a színház képes helyretolni, a kizököknt világot? S lassan magasba emelkednek a kezek, szolidaritás ez a mozdulat a színházi felelősségre készülő fiatalokkal.

Az utolsó kép hangsúlyozza a jelen időt, mely ott volt végig az előadásban, amely a „kor lenyomata”, a mi korunké.

SIMON JUDIT

**NAGYVÁRADI SZIGLIGETI SZÍNHÁZ –
SZIGLIGETI TÁRSULAT – GYULAI
VÁRSZÍNHÁZ**

**William Shakespeare: Hamlet – Dán herceg
tragédiája**

Fordította: Nádasdy Ádám

Rendező: Telihay Péter

Díszlet: Horváth Jenny

Jelmez: Florina Bellinda Vasilatos

Zene: Trabalka Cecília

Koreográfia: Lőrincz Katalin

Szereplők: Hamlet: Sebestyén Hunor

Claudius, Hamlet atyjának szelleme: Dimény Levente

Gertrúd: Tóth Tünde

Ophélia, 2. sírásó, Fortinbras: Trabalka Cecília

Polonius, 1. sírásó, Osrick: Kardos M. Róbert

Laertes: Szabó Eduárd

Horatio: Hunyadi István

Rosenkrantz, Marcellus: Kocsis Gyula

Guildestern, Bernardo: Szotyori József

Színészkirálynő: Gajai Ágnes

1. színész, Francisco, Cornelius, Százados: Kiss Tamás

2. színész, Voltimand, Reynaldo, pap: Tótós Ádám

Zenész: Dombi Dávid